

Stanovisko k pojednání

Jméno a příjmení studenta	MgrA Eliška Blažková		
Studijní program	Výtvarná umění		
Forma studia	kombinovaná	Akad. rok	2018/2019
Školitel	prof. Pavel Dias		
Název práce	Bezalel akademie umění a designu v Jeruzalémě. Historický vývoj se zaměřením na výuku fotografie.		
Stanovisko k pojednání			

Když MgrA. Eliška Blažková odjížděla na svou stáž v Izraeli, domlouvali jsme se, jaké téma její teoretické dizertační práce si má vybrat. Na Izraelskou akademii BEZALEL odjížděla řada studentů, z různých vysokých uměleckých škol v ČR. Měl jsem studenty na FAMU a rovněž z UTB, kteří byli na těchto stážích. Navštívil jsem také toto univerzitní pracoviště. Přesto, že už tehdy na stáž odjížděla řada našich studentů, zdálo se mi, že o té slavné škole téměř nic nevíme. Proto jsem MgrA. E. Blažkovou motivoval myšlenkou, že její teoretická dizertační práce by se měla věnovat právě tomuto tématu „BEZALEL“. Dnes po letech konstatuji, že to byl dobrý nápad, že jsem rád, že se tomu Eliška velmi vyčerpávajícím způsobem věnovala. Naše komunikační konzultace probíhaly často a velmi dobře prostřednictvím internetu.

Dnes kandidátka doktorského titulu předkládá svou práci o tomto vzdělávacím institutu s velmi dlouhou historií. Aby, její teoreticko-historická studie byla pochopitelná, je třeba se také věnovat mimořádnými podmínkami v proměnách geopolitického uspořádání tehdejší Palestiny a posléze pod britskou správou zmíněného židovsko-arabského území, až po vznik samostatného státu Izrael v poválečném období.

Těm, které toto téma zajímá, doporučuji u nás vydanou knihu „Ó Jeruzaléme“ autorů La Piére a Colinse. Je to zcela unikátní historický materiál pravdivě a poutavě líčící vztah Arabů a Židů v historii Palestiny, až po velmi zajímavý a dramatický vývoj vzniku samostatného státu Izrael. Je třeba si uvědomit, že tento stát vznikl legálně podle dohod světových velmocí na půdě OSN. V zápětí po vzniku státu, okolní arabské země narušily tento vývoj mladičkého a velmi křehkého Izraele ozbrojeným napadením. Omlouvám se, obtěžováním s lehce historicko-politizujícími poznámkou, ale v případě historie státu Izrael, tyto společensko-politické vlivy na vývoj nového státu, nelze pominout.

Ještě chci připomenout, že Izraelci Československu nikdy nezapomenou, důležitou pomoc mladičkému státu po hrubém napadení arabskými armádami. Tvrdí, že bez pomoci ČSR by se tehdy neubránili. Tento vděk projevují Izraelci téměř při každé příležitosti. Československo, jim tehdy dodalo včas zbraně k jejich obraně. Nejen to, v Čechách se školili izraelští piloti, byla jim k obraně dodána československá letadla, která vydatně pomohla Izraeli se ubránit.

Vývoj „Bezalelu“ procházel dramatickým vývojem země a je třeba dodnes říci, že tento stát je stále v jakémsi permanentním válečném stavu. Přesto se „Bezalel“ vyvinul v ohromnou multi - profesní vysokoškolskou vzdělávací instituci.

Než začnu s hodnocením samotné práce, chci připomenout jeden výrok izraelského politika a spisovatele Simona Peréze.

„Jedno políčko filmu, dobře vybrané a nafotografované, jedna dobrá fotografie, dokáže více zapůsobit a přesvědčit než mnoho slov prázdných esejí. („vydá za tisíc slov“)

Doktorandka nám vysvětluje název akademie „Bezalel, , ! od biblického zhotovitele , „Archy úmluvy“. Bezalel Ben Uri, byl prvním židovským umělcem s velkou řemeslnou zručností, který naplněn „Božím duchem“, získal dohled nad výrobou oltářů, truhlic, svícňů a kněžských rouch užívaných v rituálech , kdy židovský lid putoval čtyřicet let pouští z egyptského vyhnanství . Jeho nejslavnějším dílem, byla „Archa úmluvy“, truhlice obsahující nejvzácnější židovské náboženské rekvizity, dvě desky zákona s desaterem, kterou si Izraelité brávali sebou. . Autorka píše „ Jeruzalémská škola byla pojmenována po Bezalelovi ve víře, že její studenti nabudou během studia, takové řemeslné zručnosti, jakou disponoval on „Bezalel“, syn Urina s vizí vychovat v zemi izraelské, řemeslnou elitu.“ Takovým názvem, legendou, s takovým významem se nemůže pochlubit žádná jiná škola na světě !

Cesta historie , nejprve jen školy pro architekturu až po vývoj uměleckoprůmyslové školy je obsahem „příběhu“ této dizertační práci. Úplně jiná situace nastala proměnou Palestiny v Izrael. Eliška Blažková vyjmenovává osobnosti vývoje školy až po novou historii, už se samostatnou katedrou fotografie. Současně se vznikem samostatné katedry našeho oboru, začíná ta část vývoje, který je srovnatelný se špičkovými školami ve světě. Čtenář má možnost se dočíst o metodikách jednotlivých významných pedagogů v historii a současnosti tohoto vzdělávacího zařízení. Práce je velmi čtivá a nabytá mnoha významnými informacemi. Popisuje nám práci a systém výuky jednotlivých, pro školu důležitých pedagogů. Dále existenci přítomnosti mnoha zahraničních stážišť ze škol velkého světa. Samozřejmě kandidátka nemůže mít osobní zkušenost z našeho vzdělávacího pracoviště, pražské FAMU na jeho začátku, krátce po druhé světové válce. Jedním ze zakladatelů naší instituce, byl profesor Karel Plicka, který na samém začátku učil své svěřence nejprve vidět a viděné rámovat do obrazu, pomocí skutečného rámu na tyči, ve kterém vyhledávali studenti s panem profesorem imaginární obrazy, spolu s jeho svěřenci studenty oboru kamera, ve kterých se pracovalo se skutečnou fotografií a fotografičností event. s fotogenií objektů architektury a krajiny. Později, v chronologii výuky, onen dřevěný rám byl nahrazen skutečnou velkoformátovou foto-kamerou a posléze snímací kamerou kinematografickou do které se učili komponovat nejhodnější výtvarné záběry vybraného tématu. O mnoho let působil na škole výtvarník grafik, úpravce publikací a fotograf pan Jaroslav Krejčí, který proklamoval, že on neučí fotografii-fotografovat, on učil pouze vědomě vidět. Záměrně, abych obsah doktorandské teoretické práci kandidátky Elišky Blažkové doplnil, zmiňuji se pro uvědomění si podstaty výukových způsobů, velmi podobných až shodných s výukou na „Bezalelu“ už krátce po vzniku školy, FAMU.

Pražská katedra fotografie oficiálně vznikla po svých peripetiích v roce 1975 na škole, kde ji předcházela výuka „fotografična“, pro potřeby kameramanů, těsně po druhé světové válce. Na Bezalelu to bylo v roce 1980 kdy začala existovat samostatná katedra fotografie. Je třeba uvědomit si, že podmínky ke vzniku vysokoškolské výuky fotografie a vnímání tohoto oboru výuky a fotografie vůbec, byl podobný jako v Izraeli.

Díky ohromnému nasazení MgrA E. Blažkové se náš plán vydařil a motivuje mne k návrhu, aby se některý ze studentů na UTB FAMU a jiných školách někteří stážišť vyjíždějící do zahraničí, se věnovali ve svých teoretických pracích magisterského a doktorandského studia, zabývali historií a významem dalších zahraničních škol.. Tato spolupráce, by mohla nastavit vzorové informace o vzdělávacích systémech, pro nás důležitých zahraničních vzdělávacích institucí. .

Realizovaná vědecká studie je naspána s vysokým pracovním nasazením a hlubokým zájmem autorky. Kandidátka má také své pedagogické zkušenosti na půdě „Bezalelu“. Ty, samozřejmě

nahradí potřebnou pedagogickou praxi během doktorandského studia na FMK UTB. Musím konstatovat, že tak vyčerpávající a zajímavou poutající studii o naší škole, zatím nemáme.

Práce je bohatá na informace o historii školy, o důležitých pedagogických pracovnících a jejich metodách výuky, a je velmi bohatě doprovázena kvalitními ilustracemi, pro nás zajímavými poučnými dokumenty. Práce je vybavena mimořádně důležitými a kvalitními obrazovými přílohami. Je přínosem našeho poznání práce na jiných školách a jiných přístupech, metodikách pedagogické práce na jedné z nejstarších umělecko-řemeslných škol. Nejde jen o suchopárný přehled, ale velmi zanícený vztah k této škole, osobně prožitých odborných praktik tamní výuky s vytvořením hlubokých přátelských vztahů. Díky tomuto, už popsanému zaujetí kandidátky, ze studie vyzařuje velice osobně zaujatý postoj s velkým množstvím pro nás nových informací o škole, nám tak na desetiletí a kilometry vzdálené historie i současnosti Beazalelu. Rozhodně tento titul účelně zkracuje tuto dobu i vzdálenost.

Srovnávání je prostředek k pochopení podobného, ne-li stejného úsilí, na cestě ke vzniku vysokoškolského vzdělávání na dvou velmi vzdálených školách, o kterých jsem v té době neměl sebemenšího povědomí. Uvědomuji si však, že jejich cesty k vybudování vysokoškolského vzdělávání oboru fotografie byly si velmi blízké.

Moc nesouhlasím s tím jak je líčen v dotyčné práci stav fotografie obecně obecně, tehdy ještě v Palestině později, lépe řečeno už ve státě Izrael. Ano, vezmu-li v úvahu tézi, že každý Žid je potencionálním občanem židovského státu s právem „Alja“ - právem na návrat. Z tohoto pohledu má židovský stát velmi bohatou historii na fotografy a fotografii obecně. Velmi mnoho fotografů v minulosti i současnosti v celém světě, jsou původem Židé. Berem-li tuto úvahu jen teritoriálně, má pravdu Eliška.

To své stanovisko, nemohu jen tak opustit. Eliška v práci píše, že „fysická a kulturní vzdálenost od západního světa svým způsobem drží izraelskou fotografii na periferii mezinárodní scény,„ Já mohu oponovat historii světové fotografie. Němečtí židovští fotografové odešli před Hitlerem do emigrace na západ. Nejprve do Británie a později do USA. Německý fotograf Alfred Eisentsadt byla začátku historie amerického LIFE, atd. Těch židovských fotografů, pozvedávajících kulturu v USA a Evropě bylo docela dost.

Dále byli znamenití židovští fotografové, kteří fotografovali v ghetu ve Varšavě a Lodži. Jména jako Robert Capa, Wishniak, Chim-David Seymour, Inge Murath, náš Rudolf Cohn, slovenská Robinsonová, Alena Šourková, a mnoho dalších jsou židovského původu. Ve FARM SECURITY ADMINISTRATION je zastoupena řada fotografů Židů, stejně tak v německé ARBEITER FOTOGRAFIE, v našem hnutí SOCIÁLNÍ FOTOGRAFIE Byla významná nakladatelství židovských majitelů v Berlíně, jako známé ULSTEIN VERLAG, kde začínal R. Capa.

Židé se stali „nejmobilnějším národem“. Hodně a často se pohybovali světem, sem a tam „Unter dem Wegs“. Jejich časté přemísťování je obohacovalo. Myslím, že určitě existuje něco, jako „židovská kultura fotografie“ vyjadřující se často zájmy o sociální a humanistické aspekty fotografie podobně jako tomu je a bylo v literatuře hudbě i světovém malířství. Židé mají opravdu prokazatelný sklon k sociálním tématům, potažmo i k fotografii. Důležitý fakt je, že na „Bezalelu“ nestudovali a nestudují jen Židé.

Takové problémy jako měl Ben Dov, o kterém je v práci zmínka, měli naši fotografové Karel Plicka při natáčení filmu „Zem zpívá“. Přicestoval z Prahy vlakem někam na Slovensko a tam ho s kufry a bednami s kamerami čekal někdo s koňským či kravským potahem a přemísťoval ho dál. Alexander Hackenschmied s židovským původem natočil svůj první a významný film Bezúčelná procházka s vypůjčenou ruční kamerou. „Zapomenutá vesnice“ první Hackenschmiedův film z Mexika, byl točen více jako němý film a jen některé kontaktní

zvukové záběry s primitivní aparaturou. Čili, nebyla to jen nevýhoda Ben Dova. Zdá se mi velmi zajímavou a i krásnou skutečností, že ty podmínky ve svých začátcích měli filmoví tvůrci asi stejné, bez ohledu na to jestli to bylo v Izraeli v Československu, nebo v Mexiku atd. Stejně je to i s fotografií. Dávám sobě, potažmo i autorce otázku, kdo je židovský fotograf ?

S kandidátkou Blažkovou, jsme konzultovali intenzivně a ona akceptovala připomínané resty či chyby a tak nemám této její práci co k vyčítání. Myslím, že jsem vyčerpal své hodnotící sdělení. Doporučuji přijmout teoretickou práci Mgr. Elišky Blažkové k doktorandské zkoušce s hodnocením A a současně s návrhem na ocenění její obsáhlosti, hloubky a kvality zvládnutí tématu jako i její knižní vydání.

Hodnocení – A (výborně) s návrhem děkanské pochvaly. (Pokud si to mohu dovolit ?)

prof Pavel Dias

9. 5. 2019

Doplňující otázka: Kdo a co je židovský fotograf ?